

«SENZA STORIA» του Νεάρχου Ιωάννου στο Θέατρο Ένα

Ο Νεάρχος Ιωάννου δηλώνει με τον τίτλο του πρώτου του θεατρικού έργου ότι δεν ενδιαφέρεται να το οδηγήσει πουθενά. Είναι λέει, ένα έργο χωρίς πλοκή, senza storia. Η πλοκή, όμως, σ' ένα θεατρικό έργο σημαίνει πορεία από την αφετηρία των δηλωμένων χαρακτήρων, μέσα από τις στροφές την υπόθεσης, προς την κατάληξη του μηνύματος (διδάγματος, συμπεράσματος κ.λπ). Σημαίνει, επίσης εξέλιξη χαρακτήρων, κίνηση ιδεών. Χωρίς την πλοκή, οι ιδέες παραμένουν στατικές, ιδέες-δηλώσεις. Οι χαρακτήρες εγκλωβίζονται στο αρχικό σκίτσο-γελοιογραφία, η ιστορία ποτέ δε φτάνει στο τέλος (αφού δεν κινείται).

Και τώρα το μεγαλύτερο ερώτημα. Ολ' αυτά τα σημεία της ακινησίας είναι ελαττώματα για το «Senza Storia». Δεν το νομίζω. Αντιθέτως, πιστεύω ότι η απουσία πλοκής είναι το προτέρημα του έργου του Νεάρχου Ιωάννου μπροστά σε αρκετά άλλα που προηγήθηκαν και ανήκουν στην ίδια κατηγορία των σατιρικών επιθέσεων ενάντια στη

σύγχρονη κυπριακή κοινωνία. Και κείνα (θα είμαι ασαφής, χωρίς ονόματα και τίτλους) μπορεί να ήταν καυστικά και εύστοχα, είχαν όμως πλοκή, έβαζαν τους χαρακτήρες τους να εξελίσσονται, να οδηγούνται σε περαιτέρω ηθικές κατηφόρες και οι συγγραφείς να παίρνουν θέση, να κατακρίνουν, να ηθικολογούν, να στέλνουν ιδεολογικά μηνύματα και να... αποτυγχάνουν. Ο Νεάρχος Ιωάννου δεν αποπειράται να δικάσει. Δεν εντάσσει στο έργο του εμβόλιμους θετικούς ήρωες με σκοπό τη δημιουργία τεχνητής αντίθεσης με τα «καταδικαστέα» πρόσωπα του έργου.

Δεν σπρώχνει τους ήρωες στην καταστροφή για να δώσει μια αλληγορία ηθικής κατάντιας.

Το «Senza Storia» είναι ένα στατικό στιγμιότυπο, ομαδική φωτογραφία. Ο φακός του συγγραφέα δεν παραμορφώνει, μόνο εστιάζεται σε κάποια χαρακτηριστικά και τα μεγεθύνει. Βρίσκω ότι ο συγγραφέας έκανε λάθος, βάζοντας τα «βιογραφικά σημειώματα» των προσώπων του έργου στο πρόγραμμα της παράστασης.

Παραδείγματος χάριν, αναφέρει ότι «Τούλα», μια από τις ηρωίδες, γεννήθηκε στη Λεμεσό, είναι κόρη οδοντίατρου, σπούδασε οικονομικά, είναι μέλος της ΕΔΕΚ. Προς τι τέτοια συγκεκριμενοποίηση μιας τυπικής μορφής, ειδικά τη στιγμή που αυτές οι πληροφορίες δεν ακούγονται στο έργο. Το κείμενο του κάθε ρόλου μπορεί να είναι το αποτέλεσμα της κοινωνιολογικής ανάλυσης των αναφερόμενων βιογραφικών στοιχείων του καθενός, αλλά η σύνθεση του ψυχολογικού και κοινωνικού τύπου είναι που μετράει.

Το αναμφισβήτητο προσόν της παράστασης του Αντρέα Χριστοδουλίδη είναι η άρτια οργάνωση των κουαρτέτων και των σεξτέτων του έργου. Το σχέδιο της δράσης είναι περίτεχνο, οι τρεις γραμμές των τριών ζευγαριών κάποτε δένονται κόμπο, αλλά στην αρχή συνυπάρχουν χωρίς να επικοινωνούν. Οι φωνές, οι σχέσεις, οι φιγούρες μπερδεύονται από τον Αντρέα Χριστοδουλίδη έντεχνα στον ίδιο σκηνικό χρόνο αλλά και στο χώρο. Στο μικρό «Άλλο χώρο» αυτό

λειτουργεί ως τεστ των αντανakλαστικών των θεατών και της ετοιμότητάς τους να πάρουν μέρος στο σχεδόν – happening της παράστασης. Οι θεατές αδύνατο να παραμένουν εκτός, οι προκλήσεις, οι προβοκάτσιες είναι πολλές και άμεσες. Ευρηματικός σ' αυτές ο σκηνοθέτης. Αποτελεσματικοί οι ηθοποιοί, εύστοχοι, αιχμηρές οι ατάκες σερβίρονται εναλλάξ και ομαδικά, πολύ καλές υποκριτικές δουλειές. Αξιοποιείται το χιούμορ του κειμένου, οι μορφές βγαίνουν αναγνωρίσιμες με ευανάγνωστες ψυχολογικές και κοινωνικές πτυχές. Ο σνομπισμός, η ματαιοδοξία, ο αρριβισμός, οι ανασφάλειες, ο ρατσισμός, οι σεξουαλικές απληστίες και ανεπάρκειες, ταξικά μίσση... Όλα αυτά –το υλικό για τη Χριστίνα Χριστόφια (πρώτη και πολύ πετυχημένη εμφάνιση, δικαιολογημένη αυτοπεποίθηση, θετική ενέργεια), τον Μαρίνο Ξενοφώντος (ρόλος-έκπληξη, άγνωστη πτυχή του ταλέντου του, ακριβής και ψυχολογημένη μίμηση), την Ειρήνη Κωνσταντίνου (οργανική άνεση μέ-

σα στην ανασφάλεια και την ασχετοσύνη της ηρωίδας της), της Έλενας Δημητρίου, Σώτου Σταυράκη, Δημήτρη Κωνσταντίνου (οι συμβολές στο ανσάμπλ σημαντικές). Μια προσωπική αποτυχία θα στοίχιζε στο τελικό αποτέλεσμα, το παιχνίδι είναι ομαδικό. Η Ιωάννα Καμμένου-Σιαφκάλη έχει παίξει τα πάντα πια στη σκηνή του Ένα, η μεταμόρφωσή της όμως σε Σριλαγκέζα οικογενειακή βοήθό είναι καταπληκτική, τι άλλο θα δουν τα μάτια μας...

Η αυτογνωσία της σύγχρονης κυπριακής κοινωνίας επιτρέπει πια ένα κοίταγμα στον καθρέφτη του αυτοσαρκασμού. Αυτό τον καθρέφτη κράτησε μπροστά της ο Νεάρχος Ιωάννου. Όταν η συλλογική συνείδηση θα φτάσει στο επόμενο βήμα –εκείνο του ηθικού συμπεράσματος – τότε τα θεατρικά έργα θα επιτρέπουν άφοβα στον εαυτό τους να έχουν πλοκή.

Σκηνοθεσία: Ανδρέας Χριστοδουλίδης
Σκηνικά-κοστούμια: Λάκης Γενεθλής
Παίζουν: Χριστίνα Χριστόφια, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Σώτος Σταυράκης, Μαρίνος Ξενοφώντος, Ιωάννα Καμμένου-Σιαφκάλη, Δημήτρης Κωνσταντίνου